

Liv Danyèl la — Nimewo san karant-uit

Dechoukaj Tablo Pwofetik yo: Vizyon Abakik la ak Rèv Miller la

Jeff Pippenger

2024-03-20

Ogmantasyon konesans lan, ki reprezante pa vizyon Rivyè Ulai a, se sa ki finalman te ekri sou de tab Habakik yo.

“Pami pwofesi yo ki te mare youn ak lòt, pwofesi yo te konsidere kòm sa ki te aplike pou tan dezyèm avènman an, te gen ansèyman ki te espesyalman adapte ak eta ensèten ak tansyon yo, e ki t ap ankouraje yo pou yo tann avèk pasyans nan lafwa, paske sa ki te kounye a fènwa pou konpreyansyon yo t ap vin klè nan tan ki apwopriye a.

“Pami pwofesi sa yo te gen sa ki nan Abakik 2:1–4 la: ‘M ap kanpe sou pòs vijilans mwen, m ap rete sou fò won an, epi m ap veye pou m wè sa Li pral di m, ak sa m pral reponn lè yo kòrije m. Epi Seyè a reponn mwen, li di: Ekri vizyon an, epi fè l klè sou tablèt yo, pou moun k ap li l la ka kouri. Paske vizyon an se toujou pou yon tan fikse; men nan fen an li pral pale, epi li p ap bay manti: menm si li pran reta, tann li; paske li ap vini sètènman, li p ap retade. Gade, nanm moun ki gonfle ak lògèy la pa dwat nan li; men moun jis la va viv pa lafwa li.’”

Depi nan ane 1842, direksyon yo bay nan pwofesi sa a pou “ekri vizyon an, epi fè l klè sou tab yo, pou moun k ap li li a ka kouri,” te deja pouse Charles Fitch prepare yon tablo pwofetik pou ilistre vizyon Danyèl ak Revelasyon an. Yo te konsidere publikasyon tablo sa a kòm yon akonplisman kòmandman Abakouk te resevwa a. Sepandan, pèsonn pa t remake lè sa a ke menm pwofesi a prezante yon reta ki sanble nan akonplisman vizyon an—yon tan reta. Apre desepsyon an, pasaj sa a nan Ekriti yo te parèt gen anpil enpòtans: “Vizyon an se toujou pou yon tan fikse; men nan fen an li va pale, epi li p ap bay manti: menm si li ta pran reta, tann li; paske li va sètènman vini, li p ap pran reta.... Moun jis la va viv pa lafwa li.” The Great Controversy, 391, 392.

De tab Habakouk yo, nan sans pwofetik, se de temwen. Dapre Bib la, se pou yo mete de temwen ansanm pou etabli verite a.

Men, si li pa vle tande ou, pran avèk ou youn oswa de lòt moun, pou nan bouch de oswa twa temwen tout pawòl ka tabli. Matye 18:16.

Lè yo sipèpoze de tablo Abakik yo (tablo pyonye 1843 ak 1850 yo) youn sou lòt, yo konfime verite ki te “bijou” nan rèv Miller la. Erè 1843 la, ki reprezante sou premye tablo a, lè yo sipèpoze li ak dezyèm tablo a, tabli “tan reta” vizyon an. Miller (gadyen senbolik istwa sa a) te mande sa li te dwe di pandan deba ki te nan istwa pa li a.

M’a kanpe sou pòs veye mwen, m’a mete tèt mwen sou gwo fò won an; m’a veye pou m wè sa l va di m, epi sa m’a reponn lè yo kòrije m. Abakouk 2:1.

Seyè a te enstwi Miller pou ekri vizyon an, epi nan rèv li a li te mete ti bwat ki te gen vizyon an ladan l sou yon tab nan mitan chanm li a.

Seyè a reponn mwen, li di: Ekri vizyon an, epi fè l klè sou tab yo, pou moun k ap li l la ka kouri. Abakik 2:2.

Aprè sa, tablo yo idantifye tan reta a ak premye desepsyon an.

Paske vizyon an se toujou pou yon tan fikse; men nan fen an, li pral pale, li p ap bay manti. Menm si li pran tan, tann li; paske li pral vini san manke, li p ap pran reta. Abakik 2:3.

Lè sa a, de kategori ki parèt sou baz ogmantasyon konesans lan reprezante.

Gade, nanm li ki gonfle ak ògèy la pa dwat nan li; men moun jis la va viv pa lafwa li. Abakik 2:4.

De klas adoratris la ta manifesta pa medio di e proseso di prueba di Daniel kapitulo diesdos.

Epi li di: Ale wout ou, Danyèl; paske pawòl yo fèmen epi sele jouk nan tan lafen an. Anpil va pirifye, yo va vin blan, epi yo va pase anba eprè; men mechan yo va aji avèk mechanste; e pa youn nan mechan yo va konprann; men saj yo va konprann. Danyèl 12:9, 10.

“Moun saj” nan Danyèl yo se vyèj saj yo nan Matye 25 ki te jistifye pa lafwa, e mechan yo se te vyèj sòt yo ki te gonfle ak lògèy. Nan fen rèv Miller la, bijou yo reprezante lwil la nan parabòl dis vyèj yo, ki te mesaj la.

“Bondye pa resevwa onè lè nou pa resevwa kominikasyon li voye ban nou. Konsa nou refize lwil an lò li ta vide nan nanm nou pou l ka transmèt bay sila yo ki nan fènwa. Lè apèl la va rive, ‘Men, Veterarye a ap vini; soti al rankontre li,’ sila yo ki pa t resevwa lwil ki sen an, ki pa t pran swen lagras Kris la nan kè yo, ap jwenn, menm jan ak vyèj sòt yo, yo pa pare pou rankontre Seyè yo. Yo pa gen, nan yo menm, pouvwa pou jwenn lwil la, e lavi yo fini kraze.” Review and Herald, July 20, 1897.

Nan dènye jou yo, bijou Miller yo t ap briye dis fwa plis, epi ni chif dis la se yon senbòl tès, menm jan ak limyè a. Nan dènye jou yo, jan sa reprezante nan fen rèv Miller la, limyè verite a ki reprezante sou tabak Abakouk yo pwodui yon mesaj tès, ki, nan parabòl dis vyèj yo, se mesaj tès Kri Minwi a. Pwosesis tès sa a se yon repete pwosesis tès istwa Millerit la, paske parabòl dis vyèj yo repete rive jis nan dènye lèt la nan dènye jou yo.

“Mwen souvan jwenn yo fè referans avè m a parabòl dis vyèj yo, senk ladan yo te saj, epi senk yo te sòt. Parabòl sa a te akonpli e li pral akonpli jis nan tout detay li, paske li gen yon aplikasyon espesyal pou tan sa a; epi, menm jan ak mesaj twazyèm zanj lan, li te akonpli e li pral kontinye rete verite prezan jouk nan fen tan an.” Review and Herald, 19 out 1890.

Eksperyans tan reta a t ap repete jis nan dènye detay la nan fen rèv Miller la, epi bijou li yo t ap briye dis fwa plis pase solèy la; konsa sa idantifye bijou yo kòm yo reprezante dènye tès la nan parabòl dis vyèj yo. Dis se senbòl yon tès, epi nan fen dis jou, Danyèl ak twa mesye vanyan yo te parèt pi bèl e pi gra pase moun ki t ap manje manje Babilòn nan. Ògeye yo nan Abakik la, ki t ap

viv pa soupozisyon, pa pa lafwa, te devlope karaktè Babilòn. Nan istwa Millerit la, yo te vin pitit fi Babilòn yo, epi nan Abakik la, papote a sèvi pou idantifye karaktè yo.

Gade, nanm li ki gonfle ak lògèy pa dwat nan li; men, moun jis la va viv pa lafwa li. Wi, tou, paske li peche pa mwayen diven, li se yon nonm ògeye; li pa rete lakay li; li elaji dezi li tankou lanfè, li tankou lanmò, e li pa kapab satisfè; men li rasanble bò kote li tout nasyon yo, epi li anpile sou li tout pèp yo. Èske tout sa yo p ap leve yon parabòl kont li, ak yon pwovèb mokè kont li, pou yo di: Malè pou moun ki ogmante sa ki pa pou li! jis ki lè? ak pou moun ki chaje tèt li ak labou lou! Èske sa yo ki pral mòde w yo p ap leve toudenkou, epi sa yo ki pral boulvèse w yo p ap reveye, e ou va tounen piyaj pou yo? Paske ou te piye anpil nasyon, tout rès pèp yo va piye ou; poutèt san lèzòm, ak poutèt vyolans ki fèt sou peyi a, sou lavil la, ak sou tout moun ki rete ladan l. Abakik 2:4–8.

Pwosesis egzamen an ki vini sou vyèj yo nan Matye vennsenk la pwodui yon klas adoratè ki devlope karaktè wa nò a (papote a), ki se tou pouvwa ki te “piyaje anpil nasyon.”

Men sa Seyè a: Gade, yon pèp ap vini soti nan peyi nò a, e yon gwo nasyon pral leve soti nan dènye bout tè a. Y ap pran banza ak frenn; yo mechan, yo pa gen pitye; bri vwa yo gwonde tankou lanmè; e yo monte sou chwal, ranje an batay tankou gason lagè kont ou, O pitit fi Siyon. Nou tandè nouvèl sa a: men nou vin fèb; kè sere pran nou, ak doulè, tankou yon fanm k ap akouche. Pa soti nan jaden an, ni pa mache sou chemen an; paske nepe lènmi an ak lakrentif se toupatou. O pitit fi pèp mwen an, mare ren ou ak sak, woule kò ou nan sann; pran dèy tankou pou yon sèl pitit gason, ak yon plenn ki pi anmè; paske moun k ap detwi a pral tonbe sou nou toudenkou. Jeremi 6:22–26.

De kategori Habakik yo se sila yo ki jistifye pa lafwa, ak sila yo ki te manje epi bwè doktrin Babilòn yo. Sila yo ki nan dènye jou rèv Miller la, ki reprezante kòm vyèj, swa yo devlope karaktè Kris la, epi konsa yo resevwa so Bondye a, swa yo devlope karaktè papote a epi yo resevwa mak bèt la.

“Lè a rive pou vrè limyè a briye nan mitan fènwa moral la. Mesaj twazyèm zanj lan te voye bay lemonn, pou avèti moun kont resevwa mak bèt la oswa mak imaj li a sou fwon yo oswa nan men yo. Resevwa mak sa a vle di rive pran menm desizyon ak bèt la te pran an, epi soutni menm lide yo, an opozisyon dirèk ak Pawòl Bondye a. Konsènan tout moun ki resevwa mak sa a, Bondye di: ‘Moun sa a va bwè menm nan diven kòlè Bondye a, ki vide san melanj nan gode endiyasyon li a; epi yo va tòtire li ak dife ak souf an prezans zanj sen yo, epi an prezans Ti Mouton an.’” Review and Herald, July 13, 1897.

Vyèj ki bwè diven Babilòn lan pral, alafen, bwè diven kòlè Bondye a. Nan Ezayi, tafyatè Efrayim yo montre avègman yo nan sou yo lè yo vire tout bagay tèt anba, epi aksyon sa a dwe konsidere kòm “labou bòs kizin an.”

Idantifikasyon “sakrifis tout tan an” kòm yon senbòl Kris la, ranvèse laverite sou “sakrifis tout tan an” tèt anba, paske “sakrifis tout tan an” se yon senbòl satanik. Idantifikasyon Miller te fè de “sakrifis tout tan an” kòm paganism lan reprezante dirèkteman sou tab Habakik yo. Dekouvèt Miller te fè sou pasaj ki nan Tesalonisyen yo, ki te pèmèt li konprann se paganism lan ki te “retire,”

pou “moun peche a,” ki chita nan tanp Bondye a, te kapab parèt aklè, se verite prensipal ki chita nan 2 Tesalonisyen, chapit de.

“Mwen te kontinye li, e mwen pa t kapab jwenn okenn lòt ka kote li [sakrifis tout tan an] te parèt, eksepte nan Danyèl. Lè sa a [avèk èd yon konkòdans] mwen pran pawòl sa yo ki te parèt an koneksyon avè l, ‘wete;’ li pral wete sakrifis tout tan an; ‘depi lè yo va wete sakrifis tout tan an,’ elatriye. Mwen te kontinye li, e mwen te panse mwen pa t ap jwenn okenn limyè sou tèks la; finalman mwen rive nan 2 Tesalonisyen 2:7, 8. ‘Paske mistè mechanste a deja ap ajì; se sèlman sila a ki kounye a kenbe a ki va kontinye kenbe, jiskaske yo wete li nan chemen an, epi lè sa a mechan sa a va revele,’ elatriye. E lè mwen te rive nan tèks sa a, O, jan verite a te parèt klè ak gloriye! Men li la! Se sa ki sakrifis tout tan an! Bon, kounye a, kisa Pòl vle di pa ‘sila a ki kounye a kenbe a,’ oswa ki anpeche? Pa ‘nonm peche a,’ ak ‘mechan an,’ yo vle di Papis la. Bon, kisa li ye ki anpeche Papis la pou l pa revele? Poukisa, se Paganis la; byen, alò, ‘sakrifis tout tan an’ dwe vle di Paganis la.” —William Miller, Second Advent Manual, paj 66.” Advent Review and Sabbath Herald, 6 janvye 1853.

Siyifikasyon “kontinyèl la” nan Tesalonisyen yo, ke Miller te dekouvri, se verite prensipal pasaj la. Lè Pòl idantifye sila yo ki pa renmen verite a, e ki poutèt sa pral resevwa yon gwo ilizyon twonpe, li sètènman ap idantifye rayisman verite nan sans jeneral la; men verite ki dirèkteman fè referans nan pasaj la se verite ke “kontinyèl la” reprezante Wòm payen an.

Limyè kò a se je a: si donc je ou senp, tout kò ou va plen ak limyè. Men, si je ou move, tout kò ou va plen ak fènwa. Si donc limyè ki nan ou a se fènwa, ala gwo fènwa sa a ye! Pesonn pa ka sèvi de mèt: paske swa l ap rayi youn, epi renmen lòt la; oswa li pral atache ak youn, epi meprize lòt la. Nou pa ka sèvi Bondye ak mamon. Matye 6:22–24.

Gen sèlman swa yon lanmou pou verite a, swa yon rayisman pou verite a. Pa gen okenn mwayen tèren. Gwo ilizyon an ki vini sou vyèj sòt yo nan Matye vennsenk la baze sou rejè yo fè limyè bijou Miller yo ki reprezante dènye eprèy la. Dènye eprèy ansyen Izrayèl la se te dizyèm eprèy yo, e bijou Miller yo klere dis fwa pi fò nan dènye jou yo. Senbòl rejè bijou Miller yo se “sakrifis kontinyèl la,” ke tafyatè Efrayim yo te ranvèse tèt anba nan twazyèm jenerasyon Advantis la. “Sakrifis kontinyèl la” se yon senbòl satanik payenis. Tafyatè yo te prezante yon fò bijou, ke yo te pote soti nan Pwotestantis apostata a, ki idantifye “sakrifis kontinyèl la” kòm yon senbòl Kris la.

Konpreyansyon Miller te genyen sou bijou li yo te limite pa istwa kote li te leve a. Kòm li te konvenki Dezyèm Vini an se te pwochen evènman pwofetik la, blesi mòtèl papote a an 1798 pa t kapab reprezante lòt bagay pase katriyèm ak dènye wayòm tèren an nan Danyèl de. Miller te limite tou nan konpreyansyon li sou “sakrifis chak jou a,” paske temwayaj li se ke, atravè revelasyon, li te dirije nan direksyon yon metòd etid espesifik, kote li te deklare li te sèvi ak Bib li, Concordance Cruden lan, epi li te li kèk jounal. Desizyon li pou etidye nan fason sa a te senpleman vin nan lespri li.

“Pandan douz ane mwen te yon deis, mwen te li tout istwa mwen te kapab jwenn; men kounye a mwen te renmen Bib la. Li te anseye konsènan Jezi! Men, toujou te gen yon bon pati nan Bib la ki te fè nwa pou mwen. An 1818 oswa 1819, pandan m t ap pale ak yon zanmi mwen te al

vizite, e ki te konnen m epi ki te [tande] mwen pale pandan mwen te yon deis, li te mande, avèk yon fason byen siyifikatif: ‘Ki sa ou panse de tèks sa a, ak tèks sa a?’ li t ap fè referans ak ansyen tèks mwen te konn opoze pandan mwen te yon deis. Mwen te konprann sa li te vle di, epi mwen te reponn:—Si ou ban m tan, m ap di ou sa yo vle di. ‘Konbyen tan ou vle?’ Mwen pa konnen, men m ap di ou, mwen te reponn, paske mwen pa t ka kwè Bondye te bay yon revelasyon ki pa t kapab konprann. Lè sa a, mwen te pran desizyon pou m etidye Bib mwen, avèk konviksyon mwen te kapab dekouvri sa Sentespri a te vle di. Men, tousuit apre mwen te fin pran rezolisyon sa a, panse sa a te vin nan lespri mwen:—‘Sipoze ou jwenn yon pasaj ou pa kapab konprann, kisa w ap fè?’ Lè sa a, mòd sa a pou etidye Bib la te vini nan lespri mwen:—M ap pran mo ki nan pasaj sa yo, m ap swiv yo atravè Bib la, epi konsa m ap dekouvri siyifikasyon yo. Mwen te gen Concordance Cruden lan, ki, dapre mwen, se pi bon an nan lemonn; konsa, mwen te pran li ansanm ak Bib mwen, epi mwen te chita bò biwo mwen, epi mwen pa t li anyen ankò, eksepte yon ti kras jounal, paske mwen te detèmine pou m konnen sa Bib mwen an te vle di. Apollos Hale, *The Second Advent Manual*, 65.”

Bijou Miller yo pa t sèlman rekonèt grasa metòd etid li a, men tou pa revelasyon dirèk ki soti nan Bondye.

“Bondye te voye zanj Li pou touche kè yon kiltivatè ki pa t kwè nan Bib la, pou mennen l fouye nan pwofesi yo. Zanj Bondye yo te vizite moun Bondye te chwazi sa a plizyè fwa, pou gide lespri li epi louvri devan konpreyansyon li pwofesi ki te toujou rete fènwa pou pèp Bondye a. Yo te ba li kòmansman chèn verite a, epi yo te mennen l pou l chèche lyen apre lyen, jouk li te gade Pawòl Bondye a avèk mèvèy ak admirasyon. Li te wè ladan l yon chèn verite ki pafè. Pawòl sa a, li menm li te konsidere kòm yon pawòl ki pa t enspire, te vin louvri devan je li nan bote ak glwa li. Li te wè ke yon pati nan Ekriti a esplike yon lòt, epi lè yon pasaj te fèmen pou konpreyansyon li, li te jwenn nan yon lòt pati nan Pawòl la sa ki te esplike l. Li te konsidere Pawòl sakre Bondye a avèk lajwa, ak pi gwo respè ak lakrentif.” *Early Writings*, 230.

Lè Sè White deklare ke “Bondye te voye zanj Li” bay Miller, sa idantifye ke Gabriyèl te zanj ki te voye bay Miller, paske “zanj Li” se yon tèm yo atribye a Gabriyèl.

“Pawòl zanj lan, ‘Se mwen menm Gabriyèl, ki kanpe devan prezans Bondye a,’ montre ke li okipe yon pozisyon gwo onè nan lakou syèl la. Lè li te vini avèk yon mesaj pou Danyèl, li te di, ‘Pa gen okenn ki kenbe ansanm avè m nan bagay sa yo, eksepte Mikaèl [Kris] Chèf nou an.’ Daniel 10:21. Konsènan Gabriyèl, Sovè a pale nan Revelasyon an, li di ke ‘Li voye l e li fè konnen l pa mwayen zanj li bay sèvitè li Jan.’ Revelation 1:1.” *The Desire of Ages*, 99.

Gabryèl ak lòt zanj yo te gide “lespri ak” Miller, yo te louvri “nan konpreyansyon li pwofesi ki te toujou fè nwa pou pèp Bondye a.” Mesaj li a pa t sèlman devlope atravè metòd etid li, men tou pa revelasyon Diven. Menm metòd li te itilize pou etidye Bib la te tou senpleman vin nan lespri li. Lè Bondye pote verite nan lespri nou, sa se yon revelasyon Diven, an opozisyon ak rive nan verite atravè pwosesis pou byen separe Bib la. Miller te fè toude, men revelasyon Diven te yon pati nan fason Miller te rive konprann sijè “sakrifis tout tan an.”

Miller pa t ap rekonèt osilasyon jan an nan Danyèl chapit uit, vèsè nèf rive douz, paske tout sa li te genyen se te Bib la ak yon konkòdans ki pa t genyen okenn enfòmasyon konsènan lang bibliik yo. Li pa t ap wè diferans ki genyen ant “sur” ak “rum,” ki toude tradui kòm “retire.” Li pa t ap wè diferans ki genyen ant “miqdash” ak “qodesh,” ki toude tradui kòm “tanp lan.”

Li pa t ap wè verite mo “tamid” la, ki parèt san kat fwa nan Bib la. Verite li pa t ka wè a (ki se tou verite li te wè a), se ke pami san kat fwa mo ebre “tamid” la itilize nan Bib la, se sèlman nan liv Danyèl la mo ebre “tamid” la itilize kòm yon non. “Tamid” se mo ebre ki vle di “kontinyèl”, epi nan liv Danyèl la yo tradui li kòm “sakrifis chak jou”.

Se sèlman nan liv Danyèl la mo a sèvi kòm yon non, epi nan lòt katreven-diznèf fwa yo li sèvi kòm yon advèb. Se poutèt sa, lè tradiktè Bib Wa Jak la te jwenn Danyèl sèvi ak mo a senk fwa kòm yon non, pandan tout lòt ekriyen Bib la te sèvi ak mo a katreven-diznèf fwa kòm yon advèb, yo te oblije, anba pwa prèv yo, “korige” fason Danyèl te sèvi ak mo a kòm yon non. Pou yo te “korige” Danyèl, yo te ajoute mo “sakrifis” la ak mo a, e konsa yo te fè yon non tounen yon advèb. Epi apre sa, pou korige tradiktè yo, Ellen White te enspire pou ekri ke li menm, “te wè konsènan ‘Daily’ a, ke mo ‘sacrifice’ la se sajès lèzòm ki te ajoute li, e li pa fè pati tèks la; e ke Senyè a te bay bon konpreyansyon sou li bay sila yo ki te bay kri lè jijman an.”

Miller, dapre pwòp temwayaj pa li, t ap chèche konprann “sakrifis tout tan an,” sa li te rive konprann finalman nan 2 Tesalonisyen. Men tou, dapre pwòp temwayaj pa li, lè l t ap chèche konprann yon mo, li t ap konsidere tout kote mo sa a te itilize, epi mo sa a itilize katreven-diznèf lòt fwa ankò nan Bib la. Men temwayaj li konsènan “sakrifis tout tan an” se ke li pa t jwenn li okenn lòt kote sof nan liv Danyèl la, lè li te deklare: “Mwen te kontinye li, e mwen pa t kapab jwenn okenn lòt ka kote li [sakrifis tout tan an] te parèt, eksepte nan Danyèl.” Miller te mennen nan bijou yo pa metòd etid li sèlman, men tou pa revelasyon diven ki te ba li atravè ministè zanj yo.

Se poutèt sa konpreyansyon li sou “sakrifis kontinyèl la” te kòrèk, men limite. Li pa t kapab rekonèt ke, nan senk fwa yo fè referans a “sakrifis kontinyèl la” nan liv Danyèl la, youn nan twa fwa yo di yo “retire” li a te reprezante yon sans diferan de de lòt fwa yo. Yon fwa yo itilize “sakrifis kontinyèl la” ansanm ak mo ebre ‘rum’, epi de lòt fwa yo itilize li ansanm ak mo ebre ‘sur’. Toude mo yo tradui pa retire, men ‘rum’ nan Danyèl chapit uit, vèsè onz, vle di leve anlè epi egzalte, tandiske nan chapit onz, vèsè trant-yon, ak chapit douz, vèsè onz, mo ‘sur’ la vle di retire.

Teyolojyen ki manje ak bwè rejim Babilòn nan soutni ke, kit ou retire yon bagay, kit ou leve yon bagay anlè, toude reprezante yon kalite retrè; konsa, fòk yo konprann toude mo yo kòm yo genyen menm sans lan. Yo fè agiman ke twa fwa yo pale de “sakrifis kontinyèl la” kòm li “wete,” sa toujou vle di retire; e lè yo fè sa, yo idantifye ke Danyèl te neglijan nan chwa mo li yo. Yo pa di sa ouvètman, men pa dediksyon yo anseye ke Danyèl te dwe sèvi ak mo “sur” la nan tout twa okazyon yo; paske, dapre teyolojyen sa yo, swadizan li te vle di menm bagay la chak fwa yo te “wete” “sakrifis kontinyèl la.”

Yo fè menm bagay la avèk mo ‘miqdash’ ak ‘qodesh’, ki toude tradui kòm “tanp”, nan vèsè onz rive katòz nan chapit uit la. Nan chak referans a “tanp” nan kat vèsè sa yo, yo ensiste ke yo tout reprezante tanp Bondye a. Pa enfèrans ankò, Danyèl ta dwe senpleman te itilize ‘qodesh’ nan tout

twà referans yo, epi li pa t dwe itilize ‘miqdash’ nan vèsè onz la. Miller pa t ap rekonèt distenksyon ki genyen ant mo sa yo, men teyolojiyen modèn yo rekonèt li, epi lè yo fè sa, yo ensiste ke okenn distenksyon pa ta dwe admèt. Men, Miller, ki pa t rekonèt distenksyon ki genyen ant mo yo, te rive nan yon konpreyansyon ki opoze ak pa teyolojiyen modèn yo.

Reyalite a se ke Danyèl te yon ekriven ki te pran anpil prekasyon, ki te konnen lang ebre a, e yo te jije l dis fwa pi entèlijan pase tout lòt saj Babilòn yo. Si te gen yon moun ki te konnen bon jan itilizasyon lang ebre a, ansanm ak fason li te dwe byen reprezante nan istwa patikilye sa a, se te Danyèl. Si Danyèl te sèvi ak mo diferan, se paske yo te fèt pou transmèt sans diferan, ke li te chèche reprezante avèk entansyon. Lè yo rekonèt itilizasyon distenk Danyèl fè de mo yo tradui swa kòm “tanp” oswa kòm “retire,” yo soutni konpreyansyon Miller te genyen sou “chak jou a,” ke Miller te rekonèt nan menm pasaj la kote Pòl idantifye ke moun ki rayi laverite yo destine pou resevwa yon gwo desepsyon.

Moun ki rayi verite a epi ki kwè manti ki pwodui yon gwo awogans lespri, yo reprezante tou kòm tafyatè Efrayim yo, ki prezante an de kategori. Youn nan kategori yo se dirijan enstwi yo, epi lòt kategori a se moun ki pa enstwi yo, ki pa vle tandè anyen lòt pase sa moun enstwi yo anseye yo. Se yo menm ki kache anba manti, epi ki fè yon alyans ak lanmò. Se yo menm ki vyèj san sajès yo nan Matye vennsenk, ak moun sa yo ki gen nanm yo gonfle ak ògèy nan Abakouk de. Se yo menm ki rejte verite fondamantal rèv Miller la, ki klere dis fwa pi plis nan fen an (sa ki reprezante dizyèm e dènye tès la pou Izrayèl modèn nan), jan sa te tipifye pa dizyèm e dènye tès la pou Izrayèl ansyen an.

Nou pral kontinye etid sa a nan pwochen atik la.

Epi Senyè a di Moyiz: Konbyen tan pèp sa a ap meprize m? E konbyen tan ankò anvan yo kwè nan mwen, malgre tout siy mwen te fè nan mitan yo? M ap frape yo ak move maladi, m ap wete eritaj yo nan men yo, epi m ap fè soti nan ou yon nasyon ki pi gran e ki pi pisan pase yo. E Moyiz di Senyè a: Lè sa a, Ejipsyen yo va tandè sa, paske se avèk fòs ou ou te fè pèp sa a monte soti nan mitan yo. E yo va rakonte sa bay moun ki rete nan peyi sa a; paske yo tandè ou menm, Senyè, ou nan mitan pèp sa a; ke ou menm, Senyè, yo wè ou fas a fas; ke nwaj ou kanpe sou yo; e ke ou mache devan yo lajounen nan yon poto nwaj, epi lannwit nan yon poto dife. Koulye a, si ou ta touye tout pèp sa a tankou yon sèl moun, lè sa a nasyon ki tandè repitasyon ou a va pale, yo va di: Paske Senyè a pa t kapab fè pèp sa a antre nan peyi li te sèman ba yo a, se poutèt sa li te touye yo nan dezè a.

Epi kounyeya a, m ap sipliye ou, kite pisans Seyè mwen an parèt nan tout grandè li, jan ou te pale a, lè ou di: Seyè a pran tan pou l fè kòlè, li gen yon gwo mizèrikòd, li padonnen inikite ak transgresyon; men li pa janm kite koupab la san pinisyon, li pini inikite papa yo sou pitit yo jouk nan twazyèm ak katriyèm jenerasyon an. Padonnen, m ap sipliye ou, inikite pèp sa a dapre grandè mizèrikòd ou, menm jan ou te padonnen pèp sa a depi Lejip jouk jiska kounye a. Epi Seyè a di: Mwen padonnen dapre pawòl ou. Men, osi vre ke m vivan, tout tè a va plen ak glwa Seyè a. Paske tout mesye sa yo ki te wè glwa mwen ak mirak mwen yo, sa mwen te fè nan Lejip ak nan dezè a, epi ki gentan tante m dis fwa konsa, e ki pa t koute vwa mwen, an verite yo p ap wè peyi mwen te sèman ba papa yo; ni okenn nan moun ki te pwovoke m yo p ap

wè li. Men, Kalèb, sèvitè mwen an, paske te gen yon lòt lespri nan li, e li te swiv mwen nètale, mwen va mennen l antre nan peyi kote li te ale a; e desandans li va posede l. Resansman 14:11–24.